

Затверджую
Голова приймальної комісії
НУ «Запорізька політехніка»
проф. Віктор ГРЕШТА
«23» квітня 2026 року

ПРОГРАМА

фахового іспиту для абітурієнтів, які вступають до НУ «Запорізька політехніка» на навчання за освітнім ступенем «магістр» на основі НРК6, НРК7 за спеціальностями G9 Прикладна механіка («Обладнання та технології ливарного виробництва») та G10 Металургія («Ливарне виробництво чорних та кольорових металів і сплавів»).

Для оцінки знань абітурієнтів на фаховому іспиті фаховою атестаційною комісією розроблені критеріально-орієнтовані тестові завдання, які дозволяють встановити рівень сформованості компетентностей необхідних для засвоєння змісту навчання за спеціальностями G9 Прикладна механіка («Обладнання та технології ливарного виробництва») та G10 Металургія («Ливарне виробництво чорних та кольорових металів і сплавів») ступеня «магістр».

Формат проведення фахових іспитів та порядок їх відеофіксації визначаються відповідними положеннями Правил прийому до Національного університету «Запорізька політехніка» в 2026 році.

Вступники повинні знати і вміти:

- фізико-хімічні і теоретичні основи металургійних процесів;
- основні положення теорії ливарних процесів;
- основні теорії плавки та виробництва виливків;
- теоретичні основи сучасного формоутворення;
- основні положення теорії і устрою механічного і пічного обладнання ливарного виробництва;
- техніку вимірювання і основи стандартизації;
- основні положення про охорону праці у ливарному виробництві.
- застосовувати теоретичні знання при виплавці різних видів ливарних сплавів;
- розробляти технологію на отримання виливків за різними технологічними процесами, проводити всі необхідні технологічні розрахунки, проектувати відповідні креслення технологічної оснастки;
- застосовувати теоретичні знання при виготовленні ливарних форм і стрижнів на різних видах обладнання;
- аналізувати причини дефектів і браку виливків, розробляти заходи по їх усуненню;
- застосовувати теоретичні знання при експлуатації різних видів пічного обладнання: плавильного, сушильного і термічного, а також механічного обладнання: формувального, вибивного, очисного тощо;

- застосовувати теоретичні знання при технічних вимірюваннях і проведеннях необхідних іспитів металів, матеріалів і процесів ливарного виробництва;

- розробляти технічну документацію, пов'язану з високопродуктивним виробництвом високоякісних виливків із додержанням усіх вимог охорони праці і техніки безпеки.

При підготовці завдань комісія виділила такі основні розділи з переліком тем:

1. Теоретичні основи ливарних процесів:

- Ливарні властивості сплавів.
- Кристалізація і формування структури металу.
- Теплові процеси лиття.

2. Фізична хімія і теорія металургійних процесів:

- Фізико-хімічні процеси, що проходять під час плавки металів.
- Взаємодія рідкого металу зі шлаковими системами.
- Гази у металах.

3. Основи теорії плавки та виробництва виливків:

- Теорія металургійних процесів, що відбуваються під час плавки металів.
- Технологія виплавки ливарних сплавів у різних плавильних агрегатах.
- Структура і властивості ливарних сплавів.

4. Теоретичні основи формоутворення і технологія ливарної форми:

- Основи теорії усадкових і гідравлічних процесів у ливарній формі.
- Технологічні розрахунки ливарних процесів.
- Сучасні способи формоутворення.
- Сучасні формувальні матеріали і суміші.

5. Кольорове литво:

- Основні знання про властивості кольорових металів.

6. Ливарні печі і сушила:

- Конструкції сушил і термічних печей.
- Властивості вогнетривких матеріалів.

7. Устаткування ливарного виробництва:

- Теоретичні положення про роботу основних вузлів ливарного обладнання.

- Конструкції основного обладнання.

- Технічні можливості обладнання.

8. Стандартизація і метрологія:

- Основні положення, пов'язані з вимірюванням технічних величин.

- Основні поняття про систему стандартизації.

9. Охорона праці:

- Основні положення про норми охорони праці.

- Основи знань про законодавчі акти в галузі охорони праці.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою від 100 до 200 балів або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника («незадовільно»).

Кожний варіант тестів містить 30 завдань, які розподілені за трьома рівнями складності (по 10 завдань кожного рівня). Складність екзаменаційних завдань визначається, як правило, кількістю логічних кроків, які повинен виконати абітурієнт у процесі пошуку відповіді.

1-й рівень містить 10 завдань мінімального рівня складності, для відповіді на які потрібні знання основних понять та теоретичних визначень у галузі ливарного виробництва.

Правильна відповідь на кожне завдання цього рівня оцінюється двома балами.

Оскільки актуальними є знання з обладнання і технології ливарного виробництва, то 2-й рівень, який містить 10 завдань середнього рівня складності, дозволяє з'ясувати рівень знань абітурієнта щодо знань з обладнання і технології ливарного виробництва.

Правильна відповідь на кожне завдання цього рівня оцінюється трьома балами.

3-й рівень містить 10 завдань підвищеної складності, відповідь на які вимагає глибоких теоретичних професійно-профільованих знань в галузі теорії ливарних та фізико-хімічних процесів, як фундаментальних основ ливарного виробництва.

Правильна відповідь на кожне завдання цього рівня оцінюється п'ятьма балами.

Отже, максимальна кількість балів, яку абітурієнт може отримати за правильно виконані завдання всіх трьох рівнів, складає 200 балів.

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо кількість отриманих балів становить більше ніж 100 балів.

У разі наявності в роботі більше однієї відміченої відповіді на кожне запитання, за це запитання виставляється нуль балів (окрім випадків, коли одна з відмічених відповідей на запитання закреслена, а інша зазначена акуратно та чітко).

Усі попередні кроки і міркування, що приводять до відповіді на завдання, абітурієнт виконує на чернетці. Перевірка цих записів екзаменаторами не передбачається. Екзаменатори перевіряють лише вірність закреслених відповідей серед запропонованих на кожне завдання варіантів А, Б, В, Г, Д, Е в листі відповіді.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Меджибожський М.Я. Основи термодинаміки і кінетики сталеплавильних процесів: підручник / М.Я. Меджибожський, П.С. Харлашин. К.: Вища школа, 1993. 327 с.
2. Основи металургійного виробництва металів і сплавів: підручник / Д.Ф. Чернега, В.С. Богушевський, Ю.Я. Готвянський та ін.; За ред. Д.Ф. Чернеги, Ю.Я. Готвянського. К.: Вища школа, 2006. 503 с.
3. Сумцов В.П. Устаткування ливарних цехів. К.: ІСДО, 1993. 552 с.
4. Шульте Ю.А. Производство отливок из стали / Ю.А. Шульте. Киев-Донецк: Вища школа, 1983. 184 с.
5. Формувальні матеріали : підручник для студ. спеціальності 136 «Металургія», освітньої програми «Комп'ютеризовані процеси лиття» / Р. В. Лютий, І. М. Гурія ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 258 с.
6. Теоретичні основи ливарного виробництва : навч. посіб. для студ. спец. "Обладнання ливарного виробництва" і "Ливарне виробництво чорних та кольорових металів" / В. Г. Могилатенко [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". - Х. : НТУ "ХПІ", 2011. - 287 с.
7. Теоретичні основи формування виливків: навч. посіб. для студентів вищ. техн. навч. закл., які навчаються за спец. "Ливарне виробництво чорних та кольорових металів і сплавів" та "Обладнання та технології ливарного виробництва" / [Т. В. Лисенко та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". - Харків : НТУ "ХПІ", 2014. - 191 с.
8. Технологія ливарного виробництва: навч. посібник для студ. вищих навч. закл., які навчаються за напрямком 0904 "Металургія" / Г. Г. Корицький [и др.]. - Донецьк : ДонНТУ, 2008. - 176 с.
9. Бичківський Р.В. Метрологія, стандартизація, управління якістю і сертифікація: підручник / Р.В. Бичківський, П.Г. Столярчук, П.Р. Гамула. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2002. 560 с.
10. Запорожець О.І. Безпека життєдіяльності: підручник / О.І. Запорожець, Б.Д. Халмурадов, В.І. Применко. Електронні дані. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 448 с.
11. Основи охорони праці: підручник для студентів вищих навч. закладів / О.І. Запорожець, О.С. Протоєрейський, Г.М. Франчук, І.М. Боровик. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 264 с.

Затверджено на засіданні фахової атестаційної комісії
спеціальності G9 «Прикладна механіка»
(Обладнання та технології ливарного виробництва)
та спеціальності G10 «Металургія»
(Ливарне виробництво чорних та кольорових металів і сплавів)
« 23 » квітня 2026 р.

Голова фахової атестаційної комісії спеціальності
G9 «Прикладна механіка»
(Обладнання та технології ливарного виробництва)
та спеціальності G10 «Металургія»
(Ливарне виробництво чорних та кольорових металів і
сплавів)

 Володимир САЖНЄВ